

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Per præcisionem aliis materiis à luxuria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

parum esse probabile? Certe scimus omnes, non esse probabile id, cuius contrarium est evidens.
Quoad *Viduos*, Dico, hos posse pari modo gaudere de copula habita, & desiderare futuram pro tempore, quod forte transibunt ad secundas nuptias: sed nullo modo, in presenti delectari. Ita Sanchez *ibid.* n. 7. Valsq. *mod.* in presenti delectari. 1. tr. 2. p. 10. §. 2. 2. *tr. 1. disp. 11. a. num. 3.* Castro Palom. 1. tr. 2. p. 10. §. 2. 2. *tr. 1. disp. 11. a. num. 3.* Bonac. *de matrim.* q. 4. p. 14. §. 8. num. 14. Patet id ex modo dictis. Gaudere enim est, copulam præteritam licitam delectari approbare, & desiderare, est futuram eandem delectari velle, quæ non sunt prohibita. At delectari extra delectationem Matrimonij de illa, sive ut præsentem, sive ut præteritam, illicitum est, ut modò diximus de omni delectatione patiente, illicitum est, ut modò diximus de omni delectatione soluta. Quia ratione in prædictis gaudiis, & desiderio possit subrepre mortalitatis culpa, dicam *mox cap. se. quærit*, §. 3. *nam. ultimo.*

CAP. V. T. V.

An, & quando à cogitationibus malis censeatur separari malitia, ut ille, earumque delectatio, licite admitti possint.

In duobus modis usu venire potest: Primò, per præcisionem, ut si quis cum delectatione cogitationem de usu carnis, imò, & eas desideraret; præscindendo, an sit prohibitus, necne, an verbi gratia fiat die veteris Veneris, an die Dominico. Secundò, per oppositam conditionem, ut si quis delectaretur de aliquo malo obiecto sub conditione, si malum non esset: verbi gratia, si: *Delector, imò & cuperem hodie comedere carnes, si dies veteris non esset.* Verique modus suas proprias difficultates habet in materia luxuriæ, quas non habet in ceteris materiis, nam propterea separatim de singulis erit disputandum.

§. I. Per præcisionem in aliis materiis à luxuria.

Regula universalis hæc est, ex Lessio *lib. 4. cap. 1. sub. 15.* Valsquez 2. 2. *disp. 190. cap. 2.* Sanchez, Castro Palao *mox citandis.* Quoties ab obiecto graviter illicito potest separari malitia, per præcisionem intellectus totius, non erit mortale delectari. Verbi gratia, quia à comestione carnis illicita die Sabbati, potest intellectus separari, seu præscindere comestionem carnis à circumstantia Sabbati, tunc tunc comestio remanet non mala cum tota eius malitia ex sola prohibitione pro die Sabbati dependente. Ita tunc cuiuslibet fidei licebit de illa comestione mentem, & cogitationem delectari, imò & eadem delectare. Ratio est manifesta, quia obiectum sic manet repræsentatum nullam involvit malitiam, ergo non est, unde in illo inamorati sit illi iurum. Contra vero, quoties separari eo modo non potest, delectari de eo, vel illud velle nequaquam licebit, verbi gratia, quia ad actu odij Dei non est separabilis, ne ab intellectu quidem, malitia, ideo nec de eo delectari, nec illum cupere licet.

Hinc subdenda est alia, secunda Regula ex iisdem: Quandoquidem in omnibus obiectis solum illicitis ex præcepto quocunque positivo, semper est separabilis per intellectum malitia, ideo eà, malitia per intellectum præcisa, seu non intellecta, poterit fidei in iisdem delectari, eademque desiderare. Atque ex hac regula fit, ut possim oblectari de negligentia audientis Missæ Dominicæ, de usu prædicto carnis de Quadragesimæ, de ingressu prohibito in Monasterium Monialium, dommodo ab his abstineam per intellectum, seu non intelligam circumstantiam diei Dominicæ, Quadragesimæ prohibitionis. Nam si de-

lectar de iisdem, ut prohibitis, seu ut illis circumstantiis subiacent, illicitè me delectandum, nimis est exploratum. Gaudebat quidam Sacerdos, se per inculpabilem oblivionem Matutinum dici hesterni non recitasse; & reprehendebatur ab alio nimis religioso Sacerdote. Hic dixi, potuisse illum gaudere de carentia illa laboris, quæ nunc nullo modo peccaminosa fuit, atque adeo tale gaudij obiectum erat ab omni malitia separatim, per medium separabile. Delectabatur alius se occidisse inimicum, & quia id fuit in Ecclesia, dubitavit, an committeret mentale sacrilegium, sic se delectando; Respondi, licet commiserit sacrilegium, quando occidit, quia opus externum homicidij non fuit separatim ab Ecclesia; tamen si ipse nunc non delectetur, nisi de occasione, abstrahendo à loco, sacrilegium non committit, quia nunc eiusmodi delectatio peccaminosa, quæ solum est interior, cadit in solam occasionem, & non in locum sacrum.

3. Subdo, & ego, & Castro Palao *tom. 1. tractatum 2. disputatione 2. parte 10. §. 1. numero 22. vers. dico quarto* (non tamen Thomas Sanchez, loco *mox citando*) aliam tertiam Regulam: In aliquibus obiectis iure naturæ illicitis potest ab intellectu separari malitia: in aliquibus non potest: licet igitur in illis delectatur, illicitè delectabitur in his. Ratio est eadem iam dicta. Dico, *delectabitur*, non verò hic addo *desiderabit*: id quod *mox numero quarto*, facile intelliges. Quoniam ergo ab odio Dei, ab idololatria, à mendacio, ab infidelitate, à desperatione, iuramento falso, ea præcisio fieri ab intellectu non potest, quacunque enim facta abstractione semper remanent mala; ideo nec licebit de illis unquam oblectari. At quia eiusmodi separatio fieri potest in homicidio, duello, furto, detractione de vero crimine, & similibus, ideo licebit ex iis sic abstractis delectationem cogitando capessere, quod autem fieri separatio possit, id, quod negat Sanchez, *lib. 1. in Decal. cap. 2. numero 10.* nam propterea tertiam hanc regulam minus approbat inde probatur, quia homicidium auctoritate publica, & in bello iusto commissum, furtum urgente necessitate, detractione de vero crimine in defensionem iustam facta, mala non sunt; ergo separari ab illis malitia potest, ergo iuxta primam regulam delectari de illis sic à malitia purgatis homo licet valeat. Confirmatur: nam non ob aliam rationem potuit Azor. *parte prima, libro quarto, capite sexto, questione prima, sine culpa* nequaquam damnare Militem, si is fingens se decem in bello iniusto, solum delectaretur, quod fortiter, ac strenuè pugnaverit, quod se defenderit, quod similia fecerit. Nec ob aliam ipse idem Sanchez, *lib. 1. in Decalog. cap. 2. numero trigesimo quinto*, vide etiam *num. 16.* peccati non damnat laicum, qui delectaretur cogitare se audire Confessiones, abstrahendo, an habeat iurisdictionem, Sacerdotiumque, necne: & tamen est iure naturæ prohibitum pugnare in bello iniusto, & audire Confessiones sine iurisdictione, &c.

4. Obiicit primò: prædicta omnia ex natura sua illicita non potest licite voluntas velle, seu desiderare, nec in iis absolute delectari. Ita *sup. libro quinto, §. 3.* Respondeo, negando consequentiam. Nam desiderium, & voluntas efficax, seu absoluta tendunt ad ponendum ipsum opus externum, quod semper, si est ex se illicitum, est illis circumstantiis vestitum, atque adeo semper malum; id, quod non est in mera delectatione, quæ cum sit actus inefficax, & consummatur interius, poterit sequi ab obiecto repræsentato, ut non malo, sine ulteriore progressu ad ipsum opus externum, ut supponimus. Atque ex his vides, cur modò, *numero tertio*, dictum est (*licite quis delectabitur*, non verò *desiderabit*) quod satis sit innuisse.

5. Obiicit iterum: Imaginarium non potest imaginari hæc obiecta ex se mala; nisi ut ipsa in re sunt, at-

que adeo malitiam separare non potest ab obiectis ex se malis, ergo pariter nec intellectus. Respondo, quidquid sit de antecedente, quod Philosophus decedendum relinquo (lege Castro Palom. 1. tract. 2. diff. 2. part. 10 § 1. num. 5.) nego consequentiam. Nam imaginativa, quæ est potentia sensitiva, esto, non apprehendit res, nisi perfunde ac fusc externæ, & sensibiles: At intellectus habet vim abstrahendi unam rationem ab alia, ut ex iisdem Philosophis tanquam certum merito supponimus.

§. II. *Per praeisionem in materia luxuria.*

Licet in materia luxuria possit quis aliquando separare omnem malitiam ab obiecto turpi, potest enim copula fornicaria considerare ipsam copulam, prescindendo ab eo, quod sit cum non sua, ut item potest osculum apprehendere sine macula impurae libidinis, ut etiam impudicos tactus partium inhonestarum simili modo valet à turpitudine luxurie separare, sicut facit Medicus, quando eas considerat, ut illas medeatur: Tamen voluntariè, & serid sine ulla necessitate, vel saltem commoditate, in prædictis, siue in voluntate, siue in appetitu sensitivo, eadem voluntate consentientes, delectari, etiam malitiam per intellectum abstractam, esse extra Matrimonij statum mortale, indubitatum mihi est. Ita Vñquez, *part. 2. d. 109. cap. 3. tractatu 3. disp. 6. sectione 4.* Basili. *Pont. lib. 10. de matrimonio. cap. 16 §. 2. num. 8.* Ratio ducitur ex illo fundamento alias allato, quodque sæpius in hac materia esse repetendum prædixi: quia nimirum propter mirabilem sympathiarum potentierum, & actuum, voluntariè in his delectari, est (ex Castro Palom. *in tractatu 2. disp. 2. punct. 10 §. 2. num. 6.* contra Sanchez lib. 9. de matrimonio. d. 47. num. 1. & lib. 1. in *decal. cap. 2. à num. 31.*) velle habere in se aliquid, quod notabiliter influat in pollutionem, distillationem, commotionem, quod nunquam licet influat, inquam, si non per veram causationem (volo enim abstrahere à speculativis disputationibus) certè per dictam potentierum, & actuum connexionem, ut ipsa experientia nimis clare testatur. Quæ ratio, quia non militat in materiis à luxuria diversis, idcò in illis potius voluntatis delectationem concedere, quod hinc nulla ratione possumus.

2. Hinc non licebit delectari de pollutione habita in fomnis, vel tibi soluto de copula maritali inter Coniuges habita. Ita *Sal. præt. 13. disp. 6. sct. 12. num. 219.* Bafilii Pont. *loco citato*, num. 13. *Castro Pal. loco cit. n. 10.* quia licet hæc sine peccato fiant, & à malitia fæparentur, tamen illa delectatio præfens ferò suscipiet, est ex- excitativa impuræ commotionis. Fætor tamen posse re- gaudere de prædicta pollutione, & illam desiderare sub finem bonum de onerate nature, atque etiam gaudere, vel desiderare, ut legitimi Coniuges debitum parti red- dant. Ita idem *ibidem*, & innumeri apud Diamam. *lib. 2. præt. 5. r. 1. 87.* & apud Caramuel in *Reg. Sancti. Benedicti. num. 105.* nam illud prius non est delectatio de pollutione, sed de pollutionis effectu, qui bonus est: & hoc poste- rius non est de copula delectationem sumere, sed copu- lam legitimam approbare, quod certè nihil continet im- puritatis.

3. Vnum aduerto, si gaudium, vel desiderium sit tantum, ut degeneret in delectationem libidinofam, cum tuo consensu in illam: ne gaudium quidem, vel desiderium fore licitum, idque propter excitam impuram delectationem, modo iamiam dicto.

§. III. Per appositam conditionem, in aliis materiis
à luxuria.

1. **R**egula generalis sit huiusmodi, ex Vasque parte secunda, disputatione 116. cap. 2. Sayro, in clauiliro 8. capite 7. numero 28. & 29. Salas, loco citato, sectio-

ne 37. numero 108. Sà, v. Peccatum, numero secunda
cina, de matrimonio, questione 4 puncto 8. numero 27.
primo. Si ve res sit primo prohibita iure positivo,
secundo, iure naturæ, à qua re separari, per ab-
stentionem intellectus, possit malitia, ut modis
est; si ve tertio res sit eodem iure naturæ prohibi-
ta à qua separari malitia non possit: nunquam est
ille illud delectare, & in eo delectari, si appa-
reat. Exemplum primi est: Cupere, vel cum
latrone cupio hoc die Sabbati comedere, carnes si
non esset, vel si concessus dies esset vel si licet,
non esset peccatum: Hæc ex Caetano in summa, &
cautionis peccata, & reductor quando res est prohibita
modo, ut si quis ita sentiat: Si non fuissim ingredi in
ligionem, non ingrederer, si non vovissim ieiunium,
non ieiunarem. Exemplum secundi: Cupere, vel cupio
latronem si esset Iudæus; furarer, si non esset peccatum
infamare aliquam si infam habere infamandi causa
vel si liceret. Exemplum tertij: Mendacium proferre
Idolum adorare, odio Deum habere, si ve cupio
facere, si non esset Dei offensâ, si liceret; & Ratio
num horum est, quia hæc est voluntas inefficax
nihil ponit in esse, & cum illa bene fiat effici,
absoluta voluntas, quæ ab illa agenda neque
procedit. Sensus enim est: Ego nolo efficiat, ut
lurè comedere carnes die vetito, volo manere in
nobo furari, nolo proferre Deum odio habere: quæ
omnia peccata non forent, hoc est, Dei, & Domini
offensa, si facile mea infirma voluntas in illa propenderet. At
hæc tertia parte regulæ, vides latius patere ad mone-
dum peccatum, apponere conditionem, quam
per intellectum abstrahere: siquidem abstratio non
est haberi in rebus in se intrinsecè malis ut si
numero tertio vidimus; potest, ut iam dictum est,
conditio.

2. Adverte duo, Primò in duabus partibus hec re-
gula consentire ferè Doctores: at in parte tertia
vehementer: Nam Sanchez, alios referens
primo, in *Decal. capite secundo*, numero vigesimo.
Barbini Pontius, *lib 10 de marrimon. cap. 16. monetur*
simò, (Equales Doctores!) contendunt esse nota-
va'quez, *part. 2. d. 116. cap. 2.* & Castro Paulus, alios
ferens, *tom. 1. tractat. 1. disposit. 2. punct. 10. §. 2. m.*
(Equalia item Doctorem lunt!) docent quod non
esse desiderare, apposita prædicta conditione, et a
in se inseparabilia sunt à malitia, quorum perfectio-
nos non sequimur, ratio est, quia argumentum
uiget in prima, & secunda parte regule, militat in
tertia. *Lego* Castro Palaum, qui adversariorum ratio-
nem diluit.

3. Adverte secundū ex aliquo capite erit
quando, ut in his *vellentibus* (si vulgū appellat)
voluntates hab inefficaces peccetur mortaliter, quod
nimirum actuali aliquo affectu, quo impetretur
quis enim sic ex animo dicat: *Cupio vincitori de
inimico, si mihi liceret: Odio habere Deum, si non
peccatum*, &c. auferit quidem malitiam per
nem conditionis: sed si hi a Deo impetrent a vero
inimici, & Dei, iam ex hoc capite peccata erunt
alia. Nam propterea, quia hic adest: *Destruere Deum
Destruere inimicum*, qui non esset peccatum, probetur
per ad obiectū Dei, vel inimici: ideo, ut idem
stro Pelasus ibid. num. 5. notat, semper erit peccatum
ex se, sed ex principio, id est, ex odio actuali,
procedit.

§. I V. Per appositam conditionem, in materia luxu

1. **R**egula precedenti allata paragrapho,
valet in hac materia. Ita Castro Pal.
Quare si sic quis cuperet: Fornicaret cum illa,
Dei offensa; Vxorem ducerem, nisi esset Sacerdos
Bertr me coniungerem, si mea esset uxor, &c.